

Prof. dr. Theo Schuyt

Congres over maatschappelijk middenveld in tijd democratische erosie

Met op het podium en in de zaal
vertegenwoordigers van overheid,
markt en civil society

Door Redactie WvF

02-08-2026

Wetenschap Bericht

Het maatschappelijk middenveld – met filantropie als belangrijke pijler – wil naast de overheid en de markt een volwaardige derde partij zijn. Dat schreeuwt om aandacht van politieke partijen, een beleidsvisie van de overheid en, last but not least, een zelfbewuster middenveld met meer zelforganiserend vermogen.

Initiator van het congres – te houden op zaterdag 3 oktober aan de Vrije Universiteit Amsterdam – is Theo Schuyt. Zoals bekend geldt hij als *founding father* van de filantropische studies in Nederland. De organisatie is in handen van het Beraad Maatschappelijk Initiatief. Dat is een denktank van wetenschappers, vertegenwoordigers van fondsen en mensenrechtenorganisaties en het bedrijfsleven. Met het Centrum voor Filantropische studies als coördinator.

Aanleiding: de ruimte voor het maatschappelijk middenveld staat onder druk, zelfs in gevestigde democratieën: ‘Kritische media, journalisten, advocaten, burgerbewegingen, kritische maatschappelijke organisaties en fondsen hebben te maken met toenemende controle en regeldruk’, zo lezen we in de *Save the date*. ‘Ook de financiering van het maatschappelijk initiatief wordt bemoeilijkt.’

‘Seat at the table’

Als voorbeelden worden de beperking van de giftenaftrek en de belastingheffing bij ondernemers die hun belangen in hun onderneming willen schenken aangehaald. Deze omstandigheden maken dat het maatschappelijk middenveld wordt ‘gemarginaliseerd’. Volgens de congresorganisatie raakt dit aan de wortels van de democratie. ‘Voor een vitale democratie is een krachtig maatschappelijk initiatief, dat een *seat at the table* heeft, onontbeerlijk.’

Het wetenschappelijke congres onderzoekt de achtergronden en stand van zaken van het maatschappelijk middenveld. Hoe om te gaan met rollen, bedreigingen en kansen. Gedoeld wordt op externe bedreigingen zoals *fake news* en publieksbeïnvloeding via sociale mediaplatforms. Ook is er oog voor interne bedreigingen. Denk aan het ontbreken van zelfkritiek. Geen eigenschap waarin de Nederlandse filantropiesector uitblinkt, *to put it mildly*.

Het congres vormt – met plenaire bijdragen, verdiepende sessies en ronde tafels – een startpunt voor het ontwikkelen van een gezamenlijke agenda waarmee wetenschap en praktijk kunnen bijdragen aan ‘het behouden en versterken van de ruimte en rol van het maatschappelijk middenveld’. Wordt vervolgd.

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in